

Hányszor lett független Magyarország?

Rezümé: A Hányszor lett független Magyarország? című tanulmányom indítékát egy nyilatkozat és két esemény, pontosabban két eseménynek az elmulasztása adta. A nyilatkozat Kossuthé: én sohasem leszek osztrákmagyar. A két esemény pedig: tavaly novemberben nem ünnepeltük meg Magyarország függetlensége kikiáltásának 100. évfordulóját és az idén áprilisban nem ünnepeltük a függetlenség 170. évfordulóját.

Magyarország történelmét tudós elmék nemzedékei írták meg. Ehhez még ha akarnék, sem tudnék semmit hozzátenni. De nem is ez a célom. A tanulmány a rendelkezésekre álló szerény keretek között az osztrákmagyar hozzáállásról és magatartásról próbál képet festeni. A források szerény részét erre az egy mozzanatra összpontosítva próbál képet adni arról, hogyan látják ezt a problémát azok, akik felismerték ennek a jelenségnek a szerepét Magyarország történelmében.

A tanulmány áll bevezetőből, négy fejezetből és összefoglalóból. A bevezető azt vizsgálja, mit értünk osztrákmagyar hozzáálláson, magatartáson. Első fejezete arról szól, hogy a szlávok és germánok közé beékelődő magyarság hogyan próbálja megoldani a nagy történelmi dilemmát: beolvadni a világba, de megmaradni függetlennek. És hogyan lesz csak mese ez a függetlenség idegen királyok alatt, és ezzel kapcsolatban hogyan alakult a magyarok harca a Habsburgokkal. A második fejezet arról szól, hogy mennyi problémát okoztak 1848-ban az osztrákmagyarok. A harmadik fejezet röviden tárgyalja a kitörési kísérleteket: a Magyar Köztársaság és a Magyar Tanácsköztársaság formájában. A negyedik fejezet pedig ennek a jelenségnek a túlélése Horthy idején.

Kulcsszavak: osztrákmagyar, függetlenség, Habsburgok, Kossuth, Károlyi, Horthy.

1. Bevezetés

Nincs nehezebb, mondhatnánk hálátlanabb feladat, mint megpróbálni meghatározni, mi adja egy nemzet identitását. Nemrégiben a franciák országos vitát rendeztek a francia identitás meghatározására. A vitát egy évre tervezték, még meg is hosszabbították. De nem jutottak

---

* Bálint István, nyugalmazott újságíró, publicista, Újvidék

Szerkesztőségi megjegyzés: A közölt tanulmány tájékoztató jellegű szöveg, amely nem tükrözi a szerkesztőség álláspontját.

eredményre. Mert nem tudtak egyebet felsorolni ennek az identitásnak a jellemzésére, mint az olyan általános emberi erényeket, mint a bátorság, őszinteség, hazaszeretet. Mi sem tudnánk többet mondani, ha meg akar-nánk fogalmazni, mit értünk magyar identitás alatt. Az önmagukról csak szépet mondó nemzetekkel szemben mi, magyarok sokszor szembe találjuk magunkat azzal, hogy sok negatív jellemvonást tulajdonítunk magunknak, vagy ilyen jellemvonással jellemeznék bennünket mások.

Nemeskürty István fedezett fel egy ilyen jellemzést a messihi múltból. Giovanni Antonio Borgia pápai követ jelentette Rómába Budáról 1523 márciusában: „Ha Magyarországot három forint árán ki lehetne menteni a veszélyek örvényéből, nem akadna három ember, ki ezt az áldozatot meghozná.”¹ De nem kell az idegenek között keresni az ilyen jellemzést. Mi magyarok sem mondunk kedvezőbb véleményt önmagunkról. Herczeg Ferencnek van egy találó megállapítása a magyar lelkületről: „A magyarság történelmi katasztrófája főleg két átörökölt nemzeti bűnre vezethető vissza: az egyik a pártoskodás szenvedélye – jóízűen gyűlölni a magyar csak saját vérét tudja! –, a másik az a tehetetlenség, amellyel ez az egyébként olyan eszes nép bedől a demagóg jel-szavaknak.”²

És a legnagyobb negatívum, ami a magyarokról elmondható, hogy sok közöttük az osztrákmagyar. Ez a jelenség valójában az osztrák királyok iránti megalázkodó hűségről kapta a nevét, de jelent hatalom-éhséget, rangkórásgot, az emberek különböző rendbe sorolását, a társadalmi csoportok közti különbség misztifikálását is. Tulajdonképpen pedig nemcsak az osztrák királyok iránti hűséget jelenti, hanem felfelé talpnyalást, lefelé taposást a társadalmi rangsorolás különböző szintjein. Magát a fogalmat Kossuth egy nyilatkozatának leegyszerűsítéséből származtatják. Kossuth nyilatkozatát ugyanis több forrásunk így tömörítette: „Én sohasem leszek osztrákmagyar.” A nyilatkozatnak a lényege tényleg ez, de Kossuth ezt mondta: „Velem rendelkezhet az isten akár-miképpen az életben, bocsáthat reám szenvedést, bocsáthatja reám a vérpadot ... a bürökpoharat vagy a száműzetést, de egyet nem bocsáthat reám soha: azt, hogy én valaha az ausztriai háznak alattvalója legyek... Ha valaha ezen ház Magyarország fölött uralkodnék, nem találkozhat-nék bíró az országban, ki a gyilkost, a rablót, a tolvajt, a gyújtogatót

---

¹ NEMESKÜRTY I.: *Önfia vágta sebéit*, Magvető Kiadó, Budapest, 1975, 179. old.

² HERCZEG F.: *Gondok és gondolatok*, Singer és Wolfner Irodalmi intézet R-T. kiadása, Budapest, i.n., 125-126 old.

büntetni merje, midőn a trónuson ül a rabló, gyűjtogató, gyilkos és a tolvaj.”³

2. Ne higgy magyar a németnek!

A jelenség maga abból ered, hogy a honfoglaló magyarság beékelődött a már előbb letelepült germánok és szlávok közé. És itt kellett megmaradnia anélkül, hogy elszigetelődve a világtól, önmagába zárkóztottan várta volna elfogyását. Szent Istvánt az teszi a legnagyobb magyar uralkodóvá, hogy módot talált az Európába való bekapcsolódásra anélkül, hogy kockáztassa az ország függetlenségét. Kissé leegyszerűsítve: elfogadta a német lovagok támogatását, hogy győzzön Koppány ellen, de az Európához tartozást jelképező koronát nem a német-római császártól, hanem a pápától kérte.

E bonyolult probléma megoldása és ezzel a magyarság megmentése fejében a hálás utódok megbocsátották neki, hogy a kereszténység felvétele – százalékban, de még abszolút számokban is – nagyobb vérvesztésbe került, mint a tatár és a török együtt. Hogy felnégyelte nagybátyját, élve eltemette a kunokat stb. (Nem tudjuk, hogyan bocsátaná meg neki a napjainkban a migránskérdést annyira elpolitizáló utókor, ha tudná, hogy ezt az utasítást hagyta ránk: „A vendég és jövevény népekben oly nagy haszon vagy, hogy a királyi méltóság érdem szerint nekik adhatja a hatodik helyet... Lám gyöngé és törekeny az egy nyelvű és egyerkölcsű ország. Hagyom ezért fiaim, hogy adj nekik táplálást jóakarattal és tisztességes tartást, hadd éljenek nálad örömelebb, hogysen másutt lakozzanak.”)⁴

A hatalomkórság problémákat okozott már az Árpád-házi királyok idején is. (Ha már történelmi mítoszok lerombolására vállalkozunk, mondjuk el ezt is.) Ennek tulajdonítható, hogy az Árpád-háziak többlet háborúztak egymás ellen, mint a világgal. De az igazi problémák csak az Árpád-ház kihalása után kezdődtek. A magyar urak ugyanis annyira acsarkodtak egymás ellen, hogy elképzelhetetlen volt az a lehetőség, hogy magyar királyt tudnak választani. (Mátyás azzal lett kivétel, hogy a Szilágyi Mihály által felsorakoztatott katonaság már megunt a hosszú tanácskozást és elkezdte éljenezni Mátyást.)

---

³ FEKETE S.: *Kossuth Lajos*, Móra Könyvkiadó, Budapest, 1978, 174. old.

⁴ *Corpus iuris hungarici*, Millenniumi emlékkiadás, Franklin Társulat, Budapest, 1889. I. kötet., 13. old.

Márpedig egyik történelmi mítoszunk annak elhallgatása, hogy az idegen király minden esetben – kisebb vagy nagyobb mértékben – a függetlenség megsértését jelentette. Ennek két jelét látjuk. Az egyik: Magyarország sokszor csak úgy létezett, mint ahogyan létezett Szerbia, amikor II. Endre királyunk címe így hangzott: „Magyarország, Dalmácia, Horvátország, Ráma, Szerbia, Galiczia és Lodomeria királya”.⁵ Mátyás itt is kivételt jelent, mert megkapta az Ausztria hercege címet is, és ennek alapján már reménykedett abban, hogy német-római császár lesz.)

A másik dolog: történelmi mítosz, hogy Horvátország úgy tartozott Magyarországhoz, hogy annak szoros része volt. (Az, hogy Jellasics 1848-ban háborút indíthatott Magyarország ellen, csak egyik jele volt annak, hogy Horvátország csak annyira volt Magyarország része, mint lengyel vagy cseh király idején Magyarország része volt Lengyelországnak vagy Csehországnak.) Horvátország most érvényes alkotmánya (preambulájában) abból indul ki, hogy Horvátország csak a Szent Koronának volt alárendelve, tehát a magyarok nem bírtak közvetlen hatalommal felettük, a „történelmi források” között elmondja, hogy a Horvát Királyság a X. században jött létre. Csak perszónálunióban voltak Magyarországgal, tehát csak a király fűzte őket össze. Az 1868-ban kötött megállapodás is Dalmácia, Horvátország és Szlavónia meg „Kraljevina Ugarska” között jött létre. Magyarország neve nem Osztrák–Magyar Királyság, hanem „Kraljevina Ugarska”, a magyar nevet csak a monarchia felbomlása utáni korszakra használják.⁶

Az idegen királyok sorozata gyorsan elvitt bennünket oda, hogy jöttek a Habsburg királyok. Már Mátyásnak problémája volt a második Habsburg királlyal: V. László ölte meg bátyját és zárta évekre börtönbe őt magát is. A Habsburg-uralom azonban csak azután kezdődött, amikor az ország három részre szakadása egy Habsburg király: Ferdinánd uralmát hozta. Ebben a korszakban volt az első lázadás is az osztrákmagyar-ság ellen. „Sokszor tettek így a németek az egész kereszténység és a magyarok ellen”⁷ – írja a Habsburg hatalomra kerülés egyik korabeli tanúja, Szerémi György, majd sorolja ezeket a gáztetteket. Még a legártatlanabb, hogy a németek hogyan jutottak a magyar várak birtokába a

---

⁵ *Corpus iuris hungarici*, 131. old

⁶ PECZE F.: *Európai alkotmánytörténet és a nyolc évszázados magyar–horvát államközösség fejlődése (1102-1918)*, A Hunyadi Szövetség füzetek, 10. kötet, Budapest 2001, 184. old.

⁷ SZERÉMI: *Magyarország romlása*, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1979, 42. old.

már korán jelentkező osztrákmagyarok árulásával: „Csak jelet adtak, a németek kettőt vagy hármat lőttek a várra, s szabadon bevonultak.” Utána már jöttek a gonosztettek: „a várból a magyarokat kidobálták, s ily módon a magyarok kegyetlen halállal vértanúságot szenvedtek ... a németektől saját birtokukon”. Úgyhogy neki csak egy minősítése van: „Ó, a gaz németek.”⁸

A magyar köztudatban két ellentétes irányzat van. Az egyik Zápolyait (ennek a névnek nincs egységes írása a magyar történelemben. Mi a Nemeskürty által használt változatot vettük át, de van Szapolya és Szápolyai változat is.) teszi felelőssé. Krúdy Gyula, aki megírta a három királyokat, például Zápolyait tartja főbűnösnek, amikor nagyon elítélően ír Szápolyairól: „Az ő keze a legsötétebb, amely a magyar korona után nyúlt, sötét a vértől és aranytól.” Mert a mohácsi csata idején „Szeged alatt bundájára heveredve hallgatta a Duna felől hangzó ágyúdörgést” – írja.⁹ Nemeskürty azonban védelmébe veszi: „Zápolyai nem tett sem többet, sem kevesebbet, mint hogy a tőle függetlenül elveszített csata utáni helyzetet a maga javára használta ki.”¹⁰ Nemeskürty idéz egy korabeli forrást arról is, hogy Ferdinánd Zápolyait „megveré az önnön híveinek árultatás által”.¹¹ Megjegyezve, hogy a mohácsi csatát követő harcokban sokkal többen meghaltak, mint a mohácsi csatában.

Már az osztrákmagarság terméke az a mítosz, hogy Magyarországon az ezzel kezdődő Habsburg-korszakban független állam volt. Egyetlen érvük a Szent Korona-tan, amely szerint a korona fejezi ki az ország szuverenitását, tehát megkoronázással a király ennek a szuverenitásnak a képviselője és védnöke lesz. („A Szent Korona fogja össze az állam alkotóelemeit és atomjait szerves egységbe, a minden tényezőt összefoglaló Szent Koronában jut kifejezésre az állam legmagasabb hatalma, szuverenitása” – írja Molnár.¹²

Igen ám, de megfeledkeznek arról, hogy a magyaroknak volt egy megkoronázatlan királya: II. József és Ferenc József is 68 évig uralkodott, de ebből csak 19 évig volt megkoronázva. Az osztrák uralom keményebb vagy lazább – még attól is függetlenül, hogy volt-e koronázás vagy sem –, de osztrák uralom volt. És a magyarokban volt annyi szol-

---

⁸ SZERÉMI: 168.,179.,42. old.

⁹ BORI I.: *Krúdy Gyula*, Fórum Könyvkiadó, i.n., 225. old

¹⁰ NEMESKÜRTY: 207. old.

¹¹ NEMESKÜRTY: 267. old.

¹² MOLNÁR K.: *A Szent Korona-tan kifejlődése és mai jelentősége*, Dunántúl Egyetemi Nyomdája, Pécs, 1927, 98.old.

galelkűség, hogy csak Táncsics Mihály tiltakozott az ellen is, hogy amikor az osztrák császár Budapesten tartózkodott, akkor is a váron nem a magyar, hanem az osztrák zászló volt kitűzve.

3. A forradalom kerékkötői

Madách Imrének van egy drámája, amely némi útmutatást adhat az 1848-as forradalom mítoszmentes megértéséhez. A civilizátor c. vígjátékában megírta ugyanis, hogy a magyar István bácsinak voltak szolgái: a tót Janó, a rác Uros, az oláh Mirrule, az olasz Carlo, a magyar Miska és a német Mürzl. Békésen élnek együtt, amíg meg nem jelenik a „nagy civilizátor”, a német Stroom. Jött a „barbár keletre”, magával hozta a civilizáció áldásait, azaz a papírtömeget, a bürokráciát, az agyonszabályozást, az újfajta adókat. És a szolgákat fellázította István bácsi ellen.

Ezt azért említjük, mert 1848-at nem értjük meg ténylegesen, ha nem vesszük figyelembe egy kérdést. Magyarországon ugyanis akkor, de még utána is végig az országban kisebbségben voltak a magyarok. 1848-ban Budán és Óbudán 7555 és Pesten 31 965, tehát összesen 39 520 magyar élt. Ezzel szemben Budán és Óbudán 27 939 és Pesten 38 880, tehát összesen 61 823 német. De élt még 12 612 szerb és 10 611 szlovák is. Kasler Miklós szerint 1848-ban a Magyar Királyság lakosságának 40 százaléka volt magyar.¹³ Dimitrije Boarov egy későbbi időpontra vonatkozóan is közöl egy még részletesebb számítást. Szerinte 1880-ban a Horvátország nélküli Magyarországon 6,4 millió magyar, 2,4 millió román, 1,9 millió német, 1,8 millió szlovák, 495 ezer szerb, 353 ezer ruszin, 195 ezer horvát és több mint egymillió egyéb kisebbségi élt. Horvátországot nem számítva is ez 6,4 millió magyarra mintegy 8 millió kisebbségit jelent.¹⁴

Ezzel kapcsolatban ugyanis figyelembe kell vennünk, hogy a monarchia fenntartásának egyik hajtóereje az a meggyőződés, hogy az osztrák monarchiához való ragaszkodás az egyetlen biztosíték arra, hogy féken tarthatják a nemzetiségeket. (Még Tisza Istvánnak is az volt a véleménye, hogy Magyarországon csak akkor lehetne demokrácia, ha

---

¹³ KÁSLER M.: *Etnikai és demográfiai változások Magyarországon*, Polgári Szemle, 2016. augusztus 1-3. szám

¹⁴ BOAROV Dimitrije: *Politička istorija Vojvodine*, European consulting, Novi Sad, 2001, 97.old.

sikerülne elmagyarosítani 10 millió nem magyar polgárt.) Innen a félelem még Széchényinél is, hogy az osztrák uralom gyengülése a magyarok ellen fordítja a nemzetiségeket.

Figyelembe kell vennünk mindenképpen, hogy a nemzetiségek helyzete közvetlenül és közvetve befolyásolta a forradalmat. A közvetlen befolyásolás, hogy a németeket is meg kellett nyerni, és azok legalább kezdetben be is kapcsolódtak a forradalomba. (Petőfi – akinek apja szerb, anyja szlovák volt – verseit rögtön lefordították németre és a nagygyűléseken együtt szavalták mind a két nyelven.) Továbbá, hogy a nagyszámú német, különösen a tisztikarban, lényegesen befolyásolta a Bécs elleni harcot. (Az Aradon kivégzett 13 tábornok közül 5 volt német, kettő örmény és 1-1 szerb és horvát.) De a közvetlen hatás részének kell tekinteni azt is, hogy a nemzetiségek a magyar forradalom ellen fordíthatókká válhattak. Egyrészt azért, mert az eddig felettük közvetlenül uralkodó osztrák hatalom helyébe magyar hatalmat akart állítani. Másrészt azzal, hogy – mint Délvidéki S. Atilla írja – a forradalom elvette az osztrák hatalom által biztosított kiváltságokat.

A nemzetiségi kérdés hatása mellett 1848 megítélésében szerephez jut az, hogy Magyarország a nagyon gazdag földbirtokosok (voltak egész falvak urai, és a krónika feljegyezte, hogy Mátyás annak köszönheti királyságát, hogy a Hunyadiak az ország legnagyobb földbirtokosai voltak, olyannyira, hogy bejárhatták az országot úgy, hogy legtöbbször saját birtokukon voltak) és a nagyon szegény parasztok országa volt. A cselédek – nemcsak a cselédlányok, de a férfiak – béresek, kocsisok – is kezet csókoltak a gazdának. Tehát a „levegőben volt”, hogy a gazdagok is tudták: hasonló alázattal tartoznak annak, aki felettük van a ranglistán.

A fenti két sajátsággal magyarázható, hogy 1848 messze volt a francia forradalomtól, amely lefejezte a királyt és a királynét, meglinccselte a gazdagokat, felgyújtotta a kastélyokat. Az ország urai attól tartottak, hogy Párizs megismétlődhet náluk is. Valójában még a forradalomban való részvételüket is összeegyeztethetőnek tartották a királyhűséggel: a Batthyány-kormányt a király nevezte ki és neki tett hűségeskü. Később pedig a királyhűség akadályozta a tisztikart abban, hogy sikeresebben harcoljanak a császári hadak ellen. A tisztikar elszabotálja a parancsok teljesítését, nem hajtják végre a csapatok összevonását, nem indulnak meg Bécs ellen, amikor erre parancsot kapnak és más fordulatot adhattak volna a harcoknak stb. Görgey vagy másokra hárítja a felelősséget, elsősorban Nagysándorra. Emlékirataiban ilyesmiket állítva:

„Nagysándor tábornoknak semmi oka nem volt, hogy már augusztus 3-án reggel Mezőkövest is otthagyja.” „Így Nagysándor tábornok...egyetlenegyszer sem teljesítette kötelezettségét.”¹⁵ Vagy Kossuthra hárítja a felelősséget. Mert: „annyira beleszerelmesedett a maga politikai elgondolásába, hogy képtelen volt annak gyakorlatilag kivihetetlen voltát felismerni”. Mert „Ha Kossuth csupán azért köszönt le önként, hogy a hazának megmentését nekem lehetővé tegye..., akkor kötelessége lett volna Kossuthnak egyúttal minden lehető megtenni avégett, hogy a békét megvásárolhassam.” De gyorsan kibújik az osztrák-magyar, aki többek között azért helytelenítette a trónfosztást, mert „Európa nem Magyarországnak Ausztriától való elszakadása mellett volt, hanem ellene.”¹⁶

Ez a királyhűség szerepet kapott abban is, ahogyan a trónfosztás megtörtént és ahogyan azt fogadták. Már mondtuk, hogy még a Batthyány-kormányt is a király nevezte ki és annak tett esküt, tehát Kossuth is a király által kinevezett miniszter volt. Csak Petőfi volt következetesen királyellenes. Ahogyan egyik életrajzírója összegezte: „Petőfi mint tudatos forradalmár, mint a történelem kiváló ismerője és a Habsburgok elszánt ellensége egy pillanatig sem hitt az udvar jóhiszeműségében. Ma már okmányok bizonyítják, hogy ebben feltétlenül neki volt igaza: ismerjük az aktákat, amelyekből kiderül, hogy az udvar csak ideiglenesen engedett, s várt az alkalomra, hogy fegyverrel törje le a magyar forradalmat is.”¹⁷ Versében meg is írta: „Akasszátok fel a királyokat.” Meg is kapta „jutalmát”: amikor képviselő akart lenni, részeg csorda üldözte, mert „hazaáruló”.

Magyarországon a bolsevik korszakban az volt a vélemény, hogy Kossuth volt az egyetlen a forradalom vezetőségében, aki függetlenséget akart. Ahogyan Révai József, a rendszer egyik ideológusa írta: „Kossuth volt az, aki az egész reformprogramot a fő célnak, a magyar függetlenség kivívásának rendelte alá.”¹⁸ De a krónika azt is feljegyezte, hogy a függetlenség kikiháltásakor Kossuth kisebbségben volt, és csak a tömeghangulat nyomására született meg a függetlenségi nyilatkozat. A tisztikar, maga Görgey is ellene volt. Bona Gábor írta: „A gödöllői fő-

---

¹⁵ GÖRGEY A.: *Életem és működésem*, Neuman kft, Budapest, 2004, 35. fejezet.

¹⁶ GÖRGEY: 39. fejezet.

¹⁷ FEKETE Sándor: *Így élt a szabadságharc költője*, Móra Könyvkiadó, Budapest 1977, 164 - 165.old.

¹⁸ RÉVAI József: *Válogatott történelmi írások*, I. kötet, Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1966, 238.old.

hadiszálláson lezajlott négy szemközti megbeszélés során Görgey elvben nem ellenezte ugyan a tervezett lépést, de a régi csapatok és a tisztek legitimista érzésére hivatkozva vitatta annak célszerűségét.”¹⁹

A függetlenségi nyilatkozat keményen bírálja a Habsburg-Lotaringiai-ház Magyarország feletti uralmát. Kimondva azt a kemény igazságot, amiről a nemzeti ködösítés nem beszélt sem az előtt, sem később. Azt, hogy a királyok „a magyar nemzetnek az önálló nemzetek sorából kitörlésére törekedtek” és tevékenységük „hazánkat gyarmati helyzetbe süllyesztette”. Ugyanakkor a nyilatkozatban helyet kap az osztrákmagyar önámítás: „Magyarország... az osztrák birodalomba bele nem olvadt, hanem mindig önálló, független, szabad ország volt.” De benne van annak az osztrákmagyar magatartásnak a bírálata is, amely „még most is bízott a királyi esküben”.²⁰

Egészében: a függetlenség kikiáltásának ellenzése, még a függetlenségi nyilatkozatban is fellelhető ellentmondások meggyőzően mutatják, hogy az egész forradalmon mennyire megérződött az osztrákmagyar magatartás és szellem hatása. Kossuth joggal panaszkolt: „Meguntam az életemet, mert azt látom, miként omlik össze hazám szép épülete és vele az európai szabadság szentélye – nem ellenségeink által, hanem tulajdon testvéreink által.”²¹ Mert nemcsak magyar urak kalauzolták az oroszokat, hanem a forradalom egész időtartama alatt hatott az az osztrákmagyar hozzáállás, amely inkább kívánta a forradalom bukását, mint annak győzelmét a királyi hatalommal szemben.

És utána jött az osztrákmagyarság csimborasszója: amikor nemcsak lelkesen köszöntötték a kiegyezést, hanem Deák Ferenc a haza bölcse lett, mert „kibékített bennünket a királlyal”. Ahogyan Eötvös Károly írta Deákról, amikor még Ferencznek írták, hogy „Talán inkább összefért volna természetével, hogy udvari ember legyen, semmint forradalmasító.”²² Ő kritikusan néz arra is, amit Deák elért, rávilágítva a valós helyzetre. „Csakhogy nehéz dolog – írja – alkotmánynak nevezni oly állapotot, amikor Deák mögött áll a nemzet és a parlament nagy többsége, a kormányt mégse az ő emberei vezetik, hanem a bécsi udvar kegyeltjei.”²³ És jobban látja azt is, hogy maga Deák is megmaradt osztr-

---

¹⁹ BONA G.: *Az 1848-49-es forradalom tisztikara*, www.arcanum.hu/hu/online_kiadvanyok/Bona-bona_tabornokok_tisztikarak/, 2.old.

²⁰ *Corpus iuris hungarici*, 1849

²¹ VAS Z.: *Esik eső karikára...* Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1965, 69.old.

²² EÖTVÖS K.: *Deák Ferencz*, Révai Testvérek, Budapest, MDCCCCV, 93.old

²³ EÖTVÖS: 74.old.

rákmagyaroknak, amiről a királlyal való kedélyes elbeszélgetése tanúskodott. Ahogyan Deák baráti körben elmesélte, azt mondta a királynak: „A nemzet bizalmát kell minél előbb visszaállítani. Ez csak a nemzet alkotmányának s jogainak visszaállításával történhetik.” És ezután következett a király megértése: „De amíg a háború tart, ez lehetetlen. Kössön békét fölséged minden áron és minél előbb.”²⁴

Itt is csak egy költő maradt karakán. Arany János nemcsak megírta a Walesi bárdokat, amikor megalkuvásra akarták rábírní: „Ötszáz, bizony, dalolva ment Lángsírba welszi bárd, De egy sem bírta mondani Éljen Eduárd.” Ezen túlmenően a haza bölcsének kikiáltott Deákról is azt írta: „Deák Ferenc megélünk mi Kend nélkül, Kívánjuk a szabadságot Rend nélkül.”

4. Két kitörési kísérlet

Magyarország történelme az első világháború elvesztése után két kísérletet ismer az osztrákmagyarországgal való szakításra és ennek a magatartásnak a felszámolására: a Magyar Köztársaság kikiáltását és a Magyar Tanácsköztársaság diadalát. Csak a folytonosság kedvéért és az osztrákmagyar magatartással való szakítás példajaként röviden foglalkoznánk velük.

Károlyi Mihály ugyanolyan osztrákmagyar volt, mint a korabeli magyar politika többi képviselője. Sőt Jászi szerint még a köztársaság kikiáltására sem gondoltak. Ahogyan ő írja: „A köztársaságról a kormány kinevezéséig kevés szó esett. Találkoztunk ugyan szórványosan köztársasági érzelmű tisztekkel a forradalom alatt – Nagy György és kis csoportja igen tevékeny volt –, de azért ennek a kérdésnek olyan kevés jelentőséget tulajdonítottunk, hogy november 1-jén minden kétely nélkül ment föl az egész kabinet a várba a király helyettesének, József főhercegnek fölesküdni.”²⁵

Ezt csak részben enyhíti, hogy Károlyi maga is kemény bírálatot mondott az osztrákmagyarorról: „Neki csak az volt fontos, hogy az 1222. évi magyar Aranybulla ugyanolyan régi, mint a Magna Charta, azt nem vette figyelembe, hogy hazánk évszázadokon át önkényuralom alatt élt.”

---

²⁴ EÖTVÖS: 91.old.

²⁵ JÁSZI O.: *Magyar kálvária, magyar föltámadás*, Magyar Hírlap Könyvek, h.n., 1989, 63.old.

²⁶ A lényeg az marad, hogy 1918. novemberében Károlyi kérelmére József főherceg telefonon felhívta a királyt, és a beszélgetés azzal zárult: „Felséged tehát felhatalmaz engem arra, hogy gróf Károlyit és kormányát felmentsem az alól az eskü alól, amelyet tegnap tettek le előttem mint Felséged képviselője előtt.” Amiből az derül ki, hogy előző nap hűségesküt tettek a királynak és most kérik felmentésüket ezen eskü alól. Károlyi ehhez csak annyit fűzött hozzá: „Ezután visszahelyezte a kagylót, majd letépte és átnyújtotta a feloldó okmányt.”²⁷

Károlyiban azonban volt annyi erő, hogy a tömegek nyomására kikiáltta a köztársaságot. Erről ő maga ezt írja: „Kunfi beszéde dantoni szenvedélytől és meggyőződésből vibrált, a hallgatóságot a lelkesedés könnyre fakasztotta. Hock János, a Nemzeti Tanács elnöke, aki mindinkább a francia forradalom Siéyes abbéjának szerepét töltötte be, szintén pompás szónok volt. Éles szemével az egyik boltív alatt felfedezett egy öreg 48-as honvédet nyútt barna atillában és kék sapkával. Odahívta az emelvényhez, és harsányan így szólt hozzá: 'Magyarország függetlensége, amiért ti hetven évvel ezelőtt harcoltatok, megvalósult.' A hatás drámai volt.”²⁸

Ez a kísérlet azonban szerencsétlen véget ért és egy még szerencsétlenebb kísérlettel folytatódott: megalakult a Tanácsköztársaság. Ez volt az utolsó próbálkozás az akkori Magyarország megmentésére. Egyrészt megtalálta annak módját, hogyan lehetne megőrizni az ország egységét. Már a neve erre a törekvésre utal: Magyarország Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság. A cím pedig arra utalt, hogy alkotmánya lehetővé tette nemzeti tanácsköztársaságok alakítását a szövetségen belül. Az alkotmány ugyanis leszögezi: „A Tanácsköztársaság szabad népek szabad szövetsége... A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaságban élő minden nemzet szabadon használhatja nyelvét, ápolhatja és fejlesztheti nemzeti műveltségét. E végből minden nemzet, ha nem is él összefüggő területen, műveltségének fejlesztésére országos tanácsot alakíthat...A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság nem állja útját annak, hogy a főlsszabaduló területeknek népességük és gazdasági erejük folytán erre képes nemzetei a Tanácsköztársasággal szövetséges tanácsköztársaságokat alkossanak.” Innen a névben a „szövetséges” név, és már meg is alakult a Szlovák Szocialista

---

²⁶ KÁROLYI M.: *Hit, illúziók nélkül*, Magvető Könyvkiadó, Budapest 1977, 153. old.

²⁷ KÁROLYI: 167.old.

²⁸ KÁROLYI: 186.old.

Tanácsköztársaság, a németek meg a ruszinok pedig nemzeti kerületet és országos tanácsot kaptak. Mind a kettő egy-egy népbiztossal a Kormányzótanácsban.²⁹ Másrészt volt ereje katonai sikereket elérni a román megszállókkal szemben.

A szerencsétlenség abban van, hogy ezzel olyan erő próbálkozott, amely nem győzhetett az orosz forradalom egész Európán végigsöprő hulláma visszaszorításának korszakában. Egy nemzeti erő talán képes lett volna megismételni a török Atatürk vállalkozását, és az ország megúsza volna Trianon nélkül. Atatürk ugyanis képes volt nemcsak a békefeltételek megváltoztatására, hanem egy új békeszerződés kikényszerítésére. Két lényeges ponton megváltoztatva az első békeszerződés rendelkezését, amely feldarabolta Törökországot, de megteremtette Kurdisztánt. Az új békeszerződés szerint Törökországot nem darabolták fel és Kurdisztán nem lett.

Ez a sikeres kísérlet két pilléren épült. Egyrészt annak hangoztatására, hogy Törökország új állam, amely nem vett részt a háborúban, tehát nem is lehet ezért büntetni, hanem az elismert jog alapján joga van az önrendelkezésre. A másik: rendelkezett elég katonai erővel, hogy ezt az elvét megvédje minden támadástól. Különösen abban az időben, amikor a szövetségeseknek elégük volt a háborúból. Magyarországon a Tanácsköztársaságnak arra még volt ereje, hogy visszaszorítsa a románokat, de nem volt ereje szembeszállni az egész világgal, amely eltökélte, hogy megsemmisíti a bolsevik hatalmat. Ennek megakadályozására a Szovjetunió ereje is csak nagyon nehezen volt képes. Egy nemzeti erő talán képes lett volna más eredményt elérni, mert könnyebben elfogadtathatta volna magát a világgal. De hát Horthyt, jó osztrákmagyarként, csak a hatalom érdekelte. Annak érdekében lepaktált a románokkal és a szerbekkel.

Trianonban aztán szó sem esett sem a függetlenségről, sem arról, hogy Magyarország új állam, amely nem vett részt a háborúban. Apponyi Albert magyar fődelegátus pedig – szintén jó osztrákmagyarként – Trianonban már egy ezeréves közösséget védett, amikor a népek önrendelkezése volt a téma. Még hozzá egy olyan térkép alapján, amelynek kevés köze van az ezeréves Magyarországhoz, amely hol nagyobb, hol kisebb volt, hol részekre osztódott (Erdély egyesülése csak követelés lehetett még 1848-ban is). Tehát a térkép csak az 1867-es

---

²⁹ *Magyar Tanácsköztársaság 1919. március 21 – 1919. augusztus 1.* hatodik kötet, második rész, Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1960., 214.217.221.old.

állapotot, tehát mindössze a néhány évtizeddel korábbi Magyarországot ábrázolja. Főképp független ritkán volt, de viszont az országban többségben lévő nemzetiségeket elnyomta.

5. Ófelsége szárnysegédje

Horthy Miklós igazi osztrákmagyar volt és az is maradt haláláig. Amit jelez már az is, hogy Ferenc József szárnysegédje volt, és élete végéig jobban beszélt németül, mint magyarul. Titkos iratai között megjelentetett saját kezű fogalmazványainak zömét – nemcsak a Hitlernek készülő iratokat, hanem egyéb esetekben is – németül írta.³⁰ A megszólító hatóságok azért nem egyeztek bele hadügyminiszterré történő kinevezésébe, mert a császár szárnysegédje volt és törte a magyar nyelvet. (Hívei ezt úgy hidalták át, hogy Fővezér lett azok számára, akiknek továbbra is szükségük volt egy valakire, aki ott áll felettük.) Díszöltözéke a tengernagyi egyenruha volt és maradt az összes osztrák kitüntetéssel.

Az általános meggyőződés szerint király kell. Ahogyan Bethlen István, a Horthy-korszak legnevesebb politikusa fogalmazott: azért, mert „az országon csak egy legitim restauráció segíthet, aminek mielőbb meg kell történnie”. De a király személyének meghatározásával egyelőre várni kell, mert egy puccsszerű visszatérés „katasztrofális következményekkel járhat úgy a királyra, mint az országra nézve”.³¹

Ezért Magyarország megmaradt királyságnak, Károly király uralkodását csak ideiglenesen függesztették fel. Horthy csak később fedezte fel, hogy egyéni királygyártó erőfeszítéseinek szolgálatába állíthatja (előbb fiát, majd annak halála után unokáját akarta királlyá tenni), hogy a kisantant háborúval fenyegetésig menően ellenzi Károly visszatérését. A királynak azonban erős tábora maradt, amit az is mutat, hogy első és második megjelenését királypárti magyar urak segítették. (Második megjelenésekor már fegyveres támogatással jutott egész Budapestig.)

Az osztrákmagarság megmaradásának olyan bizonyítékai vannak, mint az, hogy Horthy arra hivatkozott, hogy azért habozik letenni a kormányzói esküt, mert mint katonatiszt felesküdt a királyra, valójában azt kifogásolta, hogy nem kapott királyi jogokat, például jogot a

---

³⁰ *Horthy Miklós titkos iratai*, Kossuth Könyvkiadó, h.n., 1963.

³¹ ROMSICS I.: *Bethlen István*, Nemzeti Könyvtár 19. Magyar Közlöny Lap és Könyvkiadó, Budapest, 2013, 189.old.

Nemzetgyűlés felosztatására...³² De a király iránti viszony végig ezt a magatartást tükrözte: Horthy a király legalázatosabb híve volt. Károly királlyal folytatott megbeszélésein erről akarta meggyőzni a királyt... De a királypuccsok előtt nem győzte hangoztatni: „Én hű maradok IV. Károlyhoz. Ő az ország törvényes királya.” Még mielőtt kormányzó lett, megbízottat küldött Svájcba a királyhoz, hogy meggyőzze: a kormányzás csak ideiglenes, ő haláláig hű marad.³³ De osztrákmagyarrá tette, hogy szinte félelmetesen maradi, feudális, tényeket figyelmen kívül hagyó gondolkodása (Tomas G. Masaryk csehszlovák elnöknek megírja, hogy kihívná párbajra, ha nem lenne olyan öreg és beteg)³⁴ és nem utolsósorban kétszínűsége.³⁵ Csak később fedezte fel, hogy az osztrákmagyar lelkület arra is elegendő, hogy fiát vagy annak halála után unokáját királlyá tegye. Az osztrákmagyarság egész lelkülete azonban általánosan is megéreződött az országon. A hierarchikus felépítéstől a magatartási formák szabályozásán át egész addig, hogy a Habsburgok, a „királyi hercegek” a főrendi ház tagjai lettek.

Az osztrákmagyar lelkülettel magyarázható azonban az is, hogy később is kellett neki valaki, aki előtt megalázkodhat, akit hűségéről biztosíthat. Erre alkalmas volt II. Vilmos német császár is, akinek már lemondása után ezt írta: „Úgy érzem, vétenék érzületem leghívebben táplált tradíciója ellen, ha nem fejezném ki leghódolatteljesebb és legőszintébb jókívánságaimat felséged 75. születésnapja alkalmából.”³⁶ De ennek a szükségletnek azonban Hitler felelt meg leginkább, így viszonya Hitlerhez a legjellemzőbb megnyilatkozása az osztrákmagyar lelkületnek.

Onnan, hogy 17 évig nem hagyta el az országot és elsőnek Hitlerhez látogatott el. Addig, hogy Hitlerhez küldött leveleiben ilyesmiket írt: „Hálás és feltétlenül megbízható nép vagyunk, és tudatában vagyunk annak, mivel tartozunk önnek és a német nemzetnek... Mindaz, amit nélkülözni tudunk, az ön rendelkezésére áll.”³⁷ Levelei állandóan ilyen megfogalmazással zárulnak: „Gigászi teljesítményei iránti hódolattal és régi barátsággal tisztelő híve.” „Teljesen és egészen összeforrottnak

---

³² PINTÉR I.: *Ki volt Horthy Miklós*, Zrinyi Katonai Kiadó, Budapest, 1968, 44. old.

³³ PINTÉR: 62, 94.old.

³⁴ *Horthy Miklós titkos iratai*, 152. old.

³⁵ PINTÉR: 76.old.

³⁶ *Horthy Miklós titkos iratai*, 142. old.

³⁷ *Horthy Miklós titkos iratai*, 219. old.

érezem magam Németországgal.” „Szívből jövő köszönetemet megismételve maradok Excellenciád híve.”³⁸

Az osztrákmagyar lelkület diadalához hozzájárult a hadsereg „elnémetesedése”. A krónika feljegyezte, hogy Horthy hatalomra kerülésekor a hadsereg irányítását a közös hadseregben vezető beosztást betöltő tisztek vették át. De valami furcsa jelenséggé vált a tiszteket képző iskolákban is több volt a német, mint a magyar. A Ludovikán a németek számaránya ezt mutatta, a hadiiskola hallgatói között pedig egyenesen túlsúlyban voltak a német származásúak. Az egyik évfolyamon volt egy osztály, amelynek 15 hallgatója közül csak 5 volt magyar.

Teleki Pál, az ország öngyilkos miniszterelnöke panaszkodott is Horthynak, hogy külön katonai uralom alakult ki. „Werth Henrik vezérkari főnök - írta – valóságos kis kabinetet szervezett maga körül, és nem egyszer a kormány elképzeléseit keresztvezető módon avatkozott bele az eseményekbe.” Majd megállapította: „Kezdünk átcsúszni egy bizonyos katonai diktatúra felé... Magyarországon jelenleg két kormányzati apparátus és kormányzat van.”³⁹ Nem csoda, hogy öngyilkossága előtt írt levelében megállapította: „A gazemberek oldalára álltunk... Hullarablók lettünk! A legpocsékabb nemzet.”⁴⁰

És a magyarok boldogok lettek volna, ha ez az osztrákmagyar-sággal is táplált, Hitler felé megalázkodó hűség csak szavakban nyilvánul meg. A valóságban azonban Magyarországot – még a függetlenséget is csak látszattá zsugorítva – teljesen alárendelte Németországnak. A hadsereg nemcsak egyszerűen kiszolgált a németeket, nem pusztán egy vesztesre ítélt német parancsnokság alá került, hanem a II. magyar hadtestet egyszerűen halálba küldték, hogy magyar katonák élete árán mentsék a vereséghez nem szokott német haderő teljes káoszba zuhanó erőit. A magyar hadtörténelem feljegyezte: „Számos esetben fegyveres összetűzésre is sor került a németek és magyarok között. A kimerültségtől és éhségtől végsőkig elcsigázott magyar katonák ezrei fagytak meg a visszavonulás során. A túlélőkben az elszenvedett borzalmak és az embertelen bánásmód izzó gyűlöletet keltett a németek iránt.”⁴¹

De a gazdaságot is teljes egészében a német hadigépezet ellenőrzése alá helyezték. Az 1943-ban készült mérleg szerint már évek óta az

---

³⁸ Horthy Miklós titkos iratai, 224, 289, 401. old.

³⁹ Horthy Miklós titkos iratai, 233, 239. old

⁴⁰ Horthy Miklós titkos iratai

⁴¹ DOMBRÁDY L., TÓTH S.: *A magyar királyi honvédség*, Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1987, 273.old.

ország kivitelének 90 százaléka irányult Németországba vagy más német ellenőrzés alatt álló országba. De még nem is ez volt a legnagyobb baj. Ennél is nagyobb baj volt, hogy az ipart már Imrédy a német hadi-gazdaságnak rendelte alá, hitelre szállították az árut. Mind több munkást is követeltek Magyarországtól. A Sztójai-kormány aztán minden kíván-ságukat teljesítette. Már a gazdasági kulcspozíciókat is megszerezték.⁴²

Végül jött az osztrákmagyarság csúcsteljesítménye: az országot puskalövés nélkül megszállták a németek és Horthy meg kormánya a helyén maradt egész addig, amíg a hatalmat maga Horthy át nem adta Szálasinak. Ahogyan krónikása írja: „Horthynak eszébe sem jut, hogy levonja politikája és élete csődjének a végső következtetését. Gyáván, remegve menti életét. És a csúc: megjelenik nála egy német katona és közli: Szálasai miniszterelnök beszélni akar önnel. Amikor pedig már foglyok, Tost szárnysegédje lesz öngyilkos és nem ő.”⁴³ Az országban viszont minden marad a régi, mintha mi sem változott volna.

Ez a világtörténelemben egyedülálló eset csak részben magya-rázható két objektív tényezővel. Az egyik az országban túl sok lett az Ady által svábból lett magyarnak nevezett és hazafiságát a (Dessewffy mintájára) „hazaffy” jelszóval jellemzett személy. A másik pedig az, hogy – mint fentebb részleteztük – a hadseregben túl sok volt a könnyen Hitler befolyása alá kerülő német. De a legfőbb ok volt, hogy sok volt a felfelé alázatos, lefelé fennhéjázó, felfelé talpnyaló, lefelé taposó osztrákmagyar.

6. Összefoglaló

A közös történelem a nemzeti identitásban a közös nyelv mellett a második legfontosabb elem, tényező, forrás. Megengedhető-e, hogy egy nép szégyellje történelmét? Nem csökken-e a nemzet lélekereje, nem gyengül-e szolidaritása, ha arról akarjuk meggyőzni a nemzetet, hogy szégyellnie kell történelmét? Erre a kérdésre okvetlenül igennel kell válaszolnunk. Ott van azonban az igazságnak a másik oldala, amely évezredes bölcsesség: újból vizsgáznia kell annak, aki nem tanul a történelemből. Aki a történelemről akar írni, annak ezzel a kettős igazsággal kell szembenéznie.

---

⁴² *Horthy Miklós titkos iratai*, 373. old.

⁴³ PINTÉR: 318 – 319. old.

Így vagyunk az osztrákmagyar magatartással – lelkiürettel is. Mert a magyarság büszke lehet történelmére. De elsősorban arra, hogy megmaradt. Maroknyian, de megmaradt a szláv és germán tengernek egy kis szigeteként. Megmaradt annak ellenére, hogy annyi megpróbáltatáson esett át. Annak ellenére, hogy urai okozták neki a legtöbb bajt. Annak ellenére, hogy a kereszténységre való áttérés százalékban a legnagyobb vérvesztést okozta neki. Annak ellenére, hogy az Árpád-háziak többet háborúztak egymás ellen, mint a világ ellen. Annak ellenére, hogy urai annyira acsarkodtak egymás ellen, hogy hiába volt királyválasztási joguk, Mátyás kivételével nem lehetett magyar király.

Legfőképpen megmaradt annak ellenére, hogy nemcsak az idegen királyok és a belső acsarkodások, hanem az úrhatnomság, a társadalmi rétegek közti különbség fetisizálása, a gazdának kezét csókolás szokása és sok minden más kitermelte a felfelé nyal, lefelé tapos lelkiületet, az uraknak a nagyságos úrtól a kegyelmes úrig terjedő hierarchiáját, a király, vagy ha nincs, a Hitler előtti megalázkodás magatartását – lelkiületét. Aminek aztán része lett, hogy a trianoni békeszerződést sem azért sajnáljuk, mert a magyarok milliói kerültek alárendelt kisebbségi sorsba, hanem azt énekeltük: „Legyen úgy, mint régen vót, süvegelje meg a magyart az oláh meg a tót.” Legfeljebb a figyelemnek a bajokról és hibákról elterelése érdekében kiadtuk a jelszót: Csonka Magyarország nem ország, Nagy Magyarország mennyország. És ennek következményeként százezren haltak meg a Don-kanyarban, az „ejtőernyősök” garázdálkodásáért borzalmas árat fizettek a vajdasági és a felvidéki magyarok.

Az osztrákmagyarságnak nevezett jelenséggel azonban szembe kell nézni. Mert természetesnek vesszük, hogy megemlékezünk a győztes zentai csatáról. Holott a magyar szabadság akkori harcosa, Thököly Imre ebben a csatában a törökök oldalán harcolt. Még meg is sebesült, majdnem életét vesztette. De ugyanakkor szembe kellene néznünk az osztrákmagyarság ma is élő maradványaival. Azzal, hogy megemlékezünk még a gyásznapokról is. Október 6-áról, az aradi 13-ak kivégzésének napjáról, november 4-éről, amikor az orosz tankok vérbe fojtották a magyar szabadságvágyat. De nem emlékezünk meg történelmünk fényes pillanatairól: a függetlenség kikiáltásáról 1849. áprilisában és 1918. novemberében.

Vannak azonban még ennél is elgondolkodtatóbb dolgok. Onnan, hogy a Magyarországot most irányítók úgy vélték, hogy nem kell többet emlékeztetni a Magyar Köztársaságra, történelmünk egyik fényes

pontjára. Ezért az ország új alkotmányából törölték a Magyar Köztársaságot és a Magyarország nevet használják. Igaz ugyan, hogy Európában van néhány királyság és néhány köztársaság, amely az ország nevével nem közli, hogy királyság vagy köztársaság. De az európai alkotmányok őset és mintapéldányát, a francia alkotmányt nézve ez alkotmányjogilag téves. Mert Franciaország az városok és falvak, folyók és patakok, mezők és hegyek. No meg az ország olimpiai válogatottja és labdarúgócsapata. Ezen a területen van az állam, a Köztársaság, amely aztán megismerélyesítve jelenik meg a szövegben: „A Köztársaság nyelve a francia.”

Azon át, hogy tovább él az úrhatnámság és a ki kit fogad be társadalmi körök tiszteletben tartása, aminek hatását az áttelepült vajdasági és erdélyi magyarok is megérik. Ennek jele nemcsak abban nyilvánul meg, hogy a vajdasági és erdélyi magyarok egymás között barátkoznak, az „ösmagyarok” tartják a távolságot. Amikor én egyszer a Magyar Szóban megírtam, hogy az első incidensnél az erdélyi magyar oláh, a vajdasági magyar pedig csetnik lesz. Erre kaptam egy e-mailt, amely elmondta, hogy a „dinoszauruszokkal kártyázó ösmagyarok” mire képesek.

Addig, hogy tovább él az a szörnyűség, hogy a magyar asszony elveszíti önállóságát – egyéniségét és csak valakinek a felesége lesz. (Még jó, hogy nem maradt meg az, hogy „a lánynak bekötik a fejét”, amikor férjhez megy.)

Egyszóval: le kell végre számolni az osztrákmagyarsággal. Nemcsak azért, hogy világosabban lássuk eddigi történelmünket. Azért is, hogy ne a gyásznapokat, hanem történelmünk fényes pillanatait ünnepezzük, rájuk gondoljunk. Azért is, hogy mindennapi életünkben kitöröljük a sajnálatos jelenségeket. Azért is, hogy történelmünket egy sok megpróbáltatáson áteső, a jelenben helytálló és a jövőben bizakodó nép identitásának részévé, formálójává tegyük.

Felhasznált irodalom:

- A Magyar Tanácsköztársaság 1919. március 21 – 1919. augusztus 1.* hatodik kötet, második rész, Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1960.
- Az olmutzi alkotmány*, <https://www.youtube.com/watch?v/119t/>
- BÉNYEI Miklós: *A függetlenség napja: 1849. április 14.*, Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyv XXV (143-161. old.)
- BOAROV Dimitrije: *Politička istorija Vojvodine*, European consulting, Novi Sad, 2001
- BONA Gábor: *Az 1848-49-es forradalom tisztikara*, www.arcanum.hu/hu/online_kiadvanyok/Bona-bona_tabornokok_tisztikarok/
- BORI Imre: *Krúdy Gyula*, Fórum Könyvkiadó, i.n.
- BOSNYÁK István: *Délvidék, negyvennyolc*, JMMT, Újvidék, 2000
- BÖHM Vilmos: *Másodszor emigrációban*, Progresszió, h.n. 1990
- Corpus iuris hungarici*, Millenniumi emlékkiadás, Franklin Társulat, Budapest, 1889. I. kötet.
- Corpus iuris hungarici 1849*
- DÉLVIDÉKI S. Atila: *Fejezetek a rácjárások történelméből*, A szerző magánkiadása
- DOMBRÁDY Lóránd, TÓTH Sándor: *A magyar királyi honvédség*, Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1987
- EÖTVÖS Károly: *Deák Ferencz*, Révai Testvérek, Budapest, MDCCCCV
- FARAGÓ Tamás: *A magyarországi történeti demográfiai kutatás vázlat*, <https://www.researchgate.net/publication/32234191>
- FEKETE Sándor: *Kossuth Lajos*, Móra Könyvkiadó, Budapest, 1978
- FEKETE Sándor: *Így élt a szabadságharc költője*, Móra Könyvkiadó, Budapest 1977
- GERENCSÉR Miklós: *Így élt Táncsics Mihály*, Móra Könyvkiadó, Budapest, 1975
- GÖRGEY Artúr: *Életem és működésem*, Neuman kft, Budapest, 2004
- JEMNITY János-LITVÁN György: *Szerette az igazságot*, Gondolat, Budapest 1977
- HARSÁNYI Zsolt: *Mátyás király*, Singer és Wolfner, Budapest, 1940
- HERCZEG Ferenc: *Gondok és gondolatok*, Singer és Wolfner Irodalmi intézet R-T. kiadása, Budapest, i.n.
- Horthy Miklós titkos iratai*, Kossuth Könyvkiadó, h.n. ,1963
- HORVÁTH Károly: *Madách Imre*, Nagy Magyar Írók, h.n. ,1984
- IV. Károly visszatérési kísérletei*, Kiadja a m. kir. minisztérium, h.n. i.n.
- JÁSZI Oszkár: *Magyar kálvária, magyar föltámadás*, Magyar Hírlap Könyvek, h.n., 1989
- KÁROLYI Mihály: *Hit, illúziók nélkül*, Magvető Könyvkiadó, Budapest 1977

- KARSAI Elek: *A budai Sándor-palotában történt 1919-1941*, Táncsics Könyvkiadó, Budapest, 1963
- KÁSLER Miklós: *Etnikai és demográfiai változások Magyarországon*, Polgári Szemle, 2016. augusztus 1-3. szám
- KERÉNYI Ferenc: *Petőfi Sándor*, Elektra Kiadóház, h.n., 2002
- Magyarország és a második világháború*, Kossuth Kiadó, Budapest, 1959
- MOLNÁR Kálmán: *A Szent Korona-tan kifejlődése és mai jelentősége*, Dunántúl Egyetemi Nyomdája, Pécs, 1927
- NEMESKÜRTY István: *Önfia vágta sebé*, Magvető Kiadó, Budapest, 1975
- PECZE Ferenc: *Európai alkotmánytörténet és a nyolc évszázados magyar-horvát államközösség fejlődése (1102-1918)*, A Hunyadi Szövetség füzetek, 10. kötet, Budapest, 2001
- PETUR László: *Egy ország eladó*, Minerva, Budapest 1961
- PINTÉR István: *Ki volt Horthy Miklós*, Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1968
- RÉVAI József: *Válogatott történelmi írások*, I. kötet, Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1966
- ROMSICS Ignác: *Bethlen István*, Nemzeti Könyvtár 19. Magyar Közlöny Lap és Könyvkiadó, Budapest, 2013
- SOÓS Katalin: *A nyugat-magyarországi kormánybiztosság megszervezése*, Acta Historica 1969 (39 évfoly. 21-40 old.)
- SZERÉMI György: *Magyarország romlása*, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1979
- THALY Kálmán: *Az ónodi országgyűlés történetéhez*, Századok 30. évf.
- TRAJÁNOVIC Lajos: *Emlékiratok*, KLTE, Debrecen, 1994
- URBÁN Aladár: *Gróf Batthyány Lajos emlékezete*, AETAS. Történelemtudományi folyóirat, 2000 1-2. szám, 140-362 old.
- VAS Zoltán: *Esik eső karikára...* Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1965